

SZABADSÁG

POLITIKAI NAPILAP.

Előfizetési árak:
 Helyben: Negyedévre 3 korona
 Egészévre 12 „
 Vidékre: Negyedévre 5 „
 Egészévre 20 „

Felolós szerkesztő:
Rudnyánszky Gyula.

Kiadó laptulajdonos:
Gászló József.

== Egyesszám ára 4 fillér. ==
 Szerkesztőség és kiadóhivatal:
 Debrecen, Csapó-u. 9. — Telefon 27

Nemzetikövetelések.

A debreceni szabadelpvűpárt tagjainak figyelmébe.

Irta: *Dr. Kőrösi Kálmán.*

„Nemzeti követelések.“ Milyen nagy ellenmondást foglal magában e két szónak az a jelentése, amely jelentéssel mi használni szoktuk. Minden nemzetnek vannak vágyai, melyek felé géniusának szárnyai röpködnek — reményei, melyek felé milliók sóhajai szállanak — céljai, melyekre nagy küzdelmek árán törekszik — követelése, melyeket az államfővel, az államkormányval, társadalmi osztályokkal és egyesekkel szemben a nemzet anyagi és szellemi megerősödését, haladását célzó intézmények létesítése vagy fejlesztése iránt formál, de olyan vágyai és reményei, céljai és követelése, melyek a nemzeti lét alapfeltételeinek, a nemzeti szuverénitás elemi folyamánainak megvalósítására irányulnának — egy szabad nemzetnek sincsenek. Nincsenek és nem is lehetnek, mert a nemzeti lét alapfeltételei nélkül nemzet politikai értelemben nem is létezik.

És ime mégis itt van a mi magyar nemzetünk: ezer éves nemzet, ezer éves alkotmányval, huszmilliónyi polgárral, világszerte ismert erényekkel, fiainak vérben edzett hazaszeretetével, kimeríthetetlen természeti kincsekkel, királyához való hagyományos és példaszzerű hűséggel, tehát egy nagyszerű nemzeti élet folytatásához szükséges összes anyagi és szellemi erővel és ennek a nemzetnek mégis olyan eszmények kivívásáért folytatott küzdelmekben kell magát kimerítenie, legjobb erőit lekötve tartania, a melyek megvalósítása senki által kétségbe nem vont nemzeti önrendelkezési jogából, szuverén hatalmából a legtermészetesebben következik. Ezeket az eszményeket ismerjük mi a nemzeti követelmények gyűjtő fogalma alatt.

A hadsereg nemzeti jellege — e jellegnek a hadsereg zászlajában, cimereiben, vezényszavaiban, szolgálati nyelvében s tisztjeinek honos-

ságában és nevelésében kidomborítása: nem olyan elemi folyományai-e ezek a nemzeti szuverénitásnak — melyeket mint jogokat követelni tulajdonképp nem is lehet, mert az ezekhez való jog adva van a nemzeti megalakulás első pillanatától fogva. Adva a jog és a nemzet összrendelkezésében adva van az erőforrás is e tisztán belügyi kérdések megoldásához. Kis hitűséggel jogunkról le nem mondunk, kis hitűséggel erőnket elégtelennek nem tartjuk, él a hitünk, hogy hadseregünk nemzeti jellegét megfogjuk, mert meg kell valósítani, rállik a nemzetre ma is a költő jellemzése, hogy: „Van élni abban hit, jog és erő“ — és a nemzeti követelmények mégis csak — követelmények . . .

Sehol a politikai életben anynyi ellenmondás, anynyi fonákság mint nálunk; sokszor halljuk az e feletti csodálkozás hangját, pedig mind e fonákságnak egy fő forrása van, az a fonák, mondhatni képtelen helyzet, hogy a mihez vitathatlan jogunk van, amit mindannyian akarunk s a mit keresztül vinni egyetértve képességünk is van, az csak mint sóvárgott, el nem ért ideál lebeg szemünk előtt.

Most is hova jutottunk e miatt? Válság válságot ér. Válságban a kormány, a parlamentarizmus, maga az alkotmány is. Nem lehet a többség akarátat érvényesíteni, nem lehet égető gazdasági feladatainkhoz fogni, nem lehet zót szedni, nem lehet ujoncozni, költségvetés hiányában a nemzet döntését kikérni sem lehet.

Azt mondják. a parlamenti kisebbség obstrukciója teremtette ezt a helyzetet.

Hát legyűnk teljesen őszinték az obstrukcióval szemben — mondjuk ki már egyszer magyaros nyíltsággal, hogy ezt az obstrukciót magyar ember szívében elítélni nem tudja. Vitán felül áll, hogy inparlamentáris eszköz, hogy a többségi elvbe ütközik, hogy rengeteg anyagi kárt okoz, hogy nem is a hadsereg szervezésére vonatkozó törvényjavaslat apopójából vetett fel és még sok más rosszat el lehet róla mondani, de elítélni, igazán

kárhóztatni még sem tudjuk, mert követelése mindannyiunk szívében élnek. A most folyó obstrukciónak tulajdonképp mindannyian részesei vagyunk, kik magyar szívet hordunk keblünkben. Még a kik hátrányai miatt kárhóztatják is, még az ellene felszóltat szabadelpvűpárti képviselők is, még azok is részesei, mert az obstrukció követelése az ő magyar szíveikhez is hozzávannak forrva, ekként az ő érzésök része annak a nagy nemzeti közérzésnek, melyből az obstrukció táplálkozik. Ezt az obstrukciót csak így lehet definiálni: visszaélés a házszabályokkal, hogy a nemzet élhessen a maga jogival.

Hónapok óta folyik a nagy küzdelem a nemzet jogaiért. Mindinkább elszoruló szívvel keressük a megoldást — a parlamentáris megoldást — mert aki a parlamentarizmust nem formának, hanem az alkotmány lényegbeli kiegészítő részének tekinti, az tisztában van azal, hogy a kisebbségi erőszak érvényesülése elfogadható megoldás nem lehet. A parlamentáris megoldást keresi az ország szabadelpvűpártja is s nem látja, nem veszi észre, hogy e megoldásnak régóta keresett kulcsa az ő kezében van.

Mihelyt az ország szabadelpvűpártja a mely a parlament többségben levő pártjának mandátumot adott, meggyőződésének megfelelően kinyilatkoztatja, hogy a nemzeti követelések érvényesülését ez a párt is akarja, ennek idejét elérketnek látja s mihelyt ezt követelőleg a parlamenti szabadelpvűpárt is hasonló álláspontot foglal el, akkor ez az állásfoglalás s ennek folytán a nemzeti követelések elmaradhatlan megvalósítása mindjárt parlamentáris formát nyer, mert többé nem úgy jelentkezik, mint a kisebbségi erőszak előtt való meghajlás, hanem úgy mint a nemzet többségének, sőt úgy, mint az egyetemes nemzet egészének akarát nyilvánulása. A képviseleti rendszer lényegéből folyik, hogy utasítani nem lehet a mandatáriusokat, de a szabadelpvűpártok állásfoglalása nem is lenne ily utasítás s a képviseleti rendszer lénye-

Balkányi Antal

fényképezeti
 műterme . . .
 PIAC-U. 81.

o o o **Specialista** o o o
 gyermek felvételekben.

géből folyik az is, hogy a megbizottak politikájának forrása, bár utasítások nélkül, csakis a megbizók politikája lehet. Halálos csapást mérnénk a parlamentárizmusra, ha az utasítások megengedhetlenségét a megbízó és megbízott politikája közötti öszhang szükségtelenségével azonosítanánk. Az adott viszonyok közt még a leghalványabb erkölcsi presszió jellegével sem bírna a választó kerületek szabadelvűpártjainak jelzett állásfoglalása, mert nincs kétség aziránt, hogy a nemzeti követelések a szabadelvűpárti képviselőknek ép úgy szívékhöz nőttek, mint nekünk választóknak s ezeknek nyílt elfogadásától inkább csak a többségi elv megmentéséért és az ugynevezett kényes vonatkozások hazafias aggodalmakból eredő tulbecsülése miatt tartózkodnak.

Meg kell tehát az impulzust adni arra, hogy a választó kerületek szabadelvűpárti polgárai a nemzeti követelések mellett állást foglalhassanak. Lehet-e a kezdő lépés megtételére hivatottabb párt Debrecennek a legmagyarabb városnak szabadelvűpártjánál? Hiszen nem azért vagyunk mi legmagyarabb város, mert a kedvező körülmények itt 75000 magyart tömörítettek együvé, hanem azért, mert bennünk e helyzetünkönél fogva legélénkebben él a vágy aziránt, hogy a nemzeti jelleg épp úgy kidomborodjék, a nemzet minden intézményén, az államélet minden vonatkozásában, mint a hogy azt itt a mi városaink intézményein és színmagyar népességén kidomborodva látjuk.

Debrecen város szabadelvűpártja egyik irányító tényezője e város közéletének, legyen hát e párt is olyan a pártok között, mint Debrecen a városok közt s az a vágy, mely bennünk a közös hadsereg Magyarországból kiegészített részének magyar jellege iránt oly erősen lüktet, adjon erőt nekünk a kezdeményező lépés megtevéséhez.

Felvetem az eszmét, hogy pártunk tagjai hívassanak össze a párt szervezeti szabályainak megfelelő párt közgyűlésre s e közgyűlés egy eléje terjesztendő, megfontolt tartalommal bíró javaslat alapján mondja ki, hogy a közös hadseregre vonatkozó nemzeti követeléseket, ezek között különöse és első sorban a nemzeti nyelv érvényesülését Debrecen város szabadelvűpártja megvalósítandóknak tartja s hasonló határozat hozatala céljából az összes választókerületek szabadelvűpártjait megkeresi. Pártunk több tagjával közölvén ily közgyűlés össze-

hívásának eszméjét, mindeniktől azt a véleményt hallottam, hogy a közgyűlés a nemzeti jogok melletti lelkes — Debrecen város szabadelvűpártjának hazafias érzelmeihez méltó manifesztáció leend.

A megkeresett szabadelvűpártok hasonló állásfoglalása után a nemzeti követelések elől továbbra is elzárkózni nem lehet. És ekkor újra helyráll a parlament munkaképessége — a fizetés rendezési törvény megalkotásával a tisztviselők ezreinek, a beruházási törvény meghozatalával az iparosok és munkások százezreinek régi óhaja s jogos igénye nyerhet kielégítést — hozzáláthatunk a közgazdasági berendezkedés nagy feladataihoz és a nemzet jövőjének pompázó képe tárul fel mindnyájunk előtt.

Szabadelvű polgártársaim!

A köztudatba átment már az, hogy elodázhatatlan szükség e követelmények megvalósítása a nemzet legfontosabb érdekei szempontjából.

Első sorban is a nemzet és királya, dinasztija közötti viszony fog ezek által nyugvó pontra jutni. A nemzet és a dinasztia érzelmei közösségének egyetlen válaszfala ma már csak a katonai kérdések megoldatlan volta, az e miatti kölcsönös félreértések nem engedik meg király és nemzet érzelmeinek egybeolvadását — tehát a nemzeti és a dinasztikus érdekek egyaránt sürgetik a válaszfal ledöntését. Eddigelé, míg a nemzeti követelmények mindig csak egy parlamenti kisebbség programja és kivánságaként jelentek meg, királyunknak nem is lehetett alkotmányosan e követelmények mellett állást foglalnia. De ha a szabadelvűpárt is nyílt kifejezést ad a nemzeti követelményekhez való ragaszkodásának, akkor királyunk uralkodói erényeinek megsértése nélkül gondolni sem lehet arra, hogy ő meg nem hajolna a nemzet osztatlan akarata előtt. Nem abszolútizmus fog következni ennek a nemzeti akaratnak kinyilatkoztatása után, hanem következni fog egy oly uralkodói tény, mely az alkotmányszeretnek nimbuszát még ragyogóbbá teszi királyuk felkent feje körül. És következni fognak a nemzeti hálának nagyszerű megnyilvánulásai, a melyeknek arányairól talán fogalmat alkothatunk magunknak a tíz szobor ajándékozása után történelemből. A nemzet és a dinasztia között több évszázados egyenetlenség záróköve lesz a nemzeti követelmények teljesítése s ez a zárókö egyuttal alapköve lesz a magyar nemzeti állam épületének, melynek kiépítéséről annyit álmodunk.

Érdeke a nemzeti követelmények megvalósítása a hadsereg harc-képességének is; azok a katonai erények, melyek a nem nagy számú magyar nemzetet Nyugat védbástyává tudták tenni a multban, hadseregbe csak a nemzeti követelményekkel együtt vonulhatnak be.

Valósággal a nemzeti becsület kérdése már az, hogy hadseregünk nyelvben és szellemben ne legyen hozzánk továbbra is idegen, hanem legyen érzelmeinknek részese, vágyaink és reményeink fejlesztője, örömünk és bánatunknak megértője s mindezek folytán legyen a nemzet szemefénye, a nemzet lelkesedésének becézett tárgya. Kivétel nélkül minden nemzetnél, kicsinyeknél és hatalmasaknál így van ez, miért kell hát nálunk a nemzetnek és hadseregnek külön érzelmi világának és külön vérkeringésének lenni?!

Közgazdasági fejlődésünk is sürgősen követeli a kérdések megoldását: a nemzet éppen úgy mint a magán ember is, míg becsületbeli dolgát el nem intézte, nem lát egyéb dolga után, ezért a nemzet tevékenységét, polgárainak érdeklődését a nagy közgazdasági problémák helyett közjogi viták tartják lekötve.

Egész nemzeti jövőnk alakulása a katonai kérdések megoldásához van kapcsolva: a magyarnak mint államfentartó fejnek tekintélye mindig csorba lesz addig úgy a külföld, de még a nemzetiségeink előtt is, míg a hadsereg el szigetelve marad a nemzet érzelmi világától.

A 67-es alap fentartása is a katonai kérdéseknek nemzeti irányban való megoldását követeli: e kérdések most bár a kisebbség erőszakos fellépése által, de oly uyiltan vettek fel — s annyira előtérbe állítottak, hogy ha most sem a nemzet javára dől el a harc, ennek a 67-es alap hitelére lessz káros visszahatása s arról nyözi meg a nemzetet, hogy ebből az alaptól a nemzeti irányu fejlődés gyökerei elégséges életnedvet felszívni nem képesek — míg e nemzeti jogok kivívásával a 67-es alapon való tovább fejlődés nagyszerű perspektívája nyílik meg a nemzet előtt.

A 67-es alap fenntartására hivatott szabadelvűpárt egységét sőt fennmaradását is problematikusá teszi a nemzeti követelmények megtagadása, — ha a nemzet vérebe át megy az a tudat, hogy jogainkhoz azon ellenállás miatt nem juthatunk, a melyet a szabadelvűpárt a katonai kérdésekben saját érzelmeivel is ellentétben kifejt. A megtagadott nemzeti követelések az új választások idején mint a hegy mélyéből a mesterségesen elzárt forrás vize, fokozott erővel fognak elő törni s

Szülésznők figyelmébe!

A „Szülések jegyzőkönyve“ legújabb minta után kapható

Pongrácz Géza

papirgyári raktárában DEBRECZEN.

a ki a most folyó küzdelemben pártkülönbség nélkül megnyilvánult nagy nemzeti felbuzdulást könnyelműen kicsinyelni nem akarja, az képet alkot magának arról, hogy a szabadelvűpárt miként fog kikertülni a választásokból. Elvégre is tagadhatatlan dolog, hogy a szabadelvűpártnak régi tartozása a nemzettel szemben a katonai kérdések nemzeti irányu megoldása.

A szabadelvűpárt nem tekinti magát öncélnak, hanem a nemzeti célok eszközének, irányítójának. Az irányt eszmék megjelölésével, eszmék végrehajtásával adhatja meg. De ugyan mi lehetne ez az irányeszmé, melynek kitűzésével újra kivívhatná, a vezető szerepet a nemzet-től, ha a nemzeti követelések elbukásának ódioma a párt fejére száll?! Le kell hát róni a régi tartozást! S ha mi, debreceni szabadelvű párt, megadjuk ehhez az első impulzust, ez által a tartozás ránk eső részét tesszük le a haza oltárára.

ORSZAGGYÜLÉS.

A képviselőház ülése.

Saját tudósítónktól.

Budapest, július 23.

Egy kis házszabályvita után Bakonyi Samu, Debrecen II. ker. képviselője vezette be az obstrukciós pártnak Apponyi ellen megindított polemiáját. Ma még polemia volt, de előreláthatólag támadás lesz belőle, mert Apponyi sokkal keményebben ítélte el az obstrukciót, sem hogy fel ne zudulnának ellene.

Bakonyi Samu igen érdekes és higgadt beszédet mondott. A képviselők közül kevesen voltak jelen, de a karzatok ma is zsúfolva voltak. Bakonyi oly széles alapon beszélt, hogy a vitarendezők nem tudták, rákerülhet-e a sor Ugron Gáborra is?

A szélbali szónokot a kormány részéről Kolozsváry Dezső honvédelmi miniszter figyelmesen hallgatta. Bakonyi a véderőbizottság tagja és mint ilyen akart bizonyára megismerkedni az új honvédelmi miniszter.

A folyosón ezalatt általános vita fejlődött ki a felett, leszerel-e már az ellenzék?

Keves remény van rá legalább egyelőre. Vannak a szélbalon sokan, a kik a békét akarják, de fellépni komolyan nem mernek.

Az Andrássyak ma is folytatták a kibékítés valóban nehéz mesterségét. Itt is ott is szóba állottak a harciasokkal és érveikkel iparkodtak rájuk hatni. Hire járt ezenközben annak is, hogy ha Ugron Gábor beszédében támadná Apponyit, akkor a volt nemzeti pártiak szembeszállanak vele és különösen Ivánka Oszkár-al mondották, hogy semmi szín alatt

sem engedi meg, hogy Apponyit Ugron támadja.

Ez ugyan kissé furcsa parlamenti szabadosság, de hát úgy telfordult minden, hogy immár semmi sem lehetetlen.

Részletes tudósításunk itt következik:

Elnök: Tallián Béla.

A kormány részéről jelen vannak: Khuen-Héderváry gróf, Kolozsváry Dezső, Tomasics Miklós, Láng Lajos, Wlassics Gyula.

Elnök megnyitja az ülést.

Hertelendy László jegyző olvassa a tegnapi ülés jegyzőkönyvét. (Zaj a szélbalon.)

Kubik Béla előadja, hogy a jegyző hangját nem lehet hallani és a jegyzőkönyvet senki sem hallotta. Kéri azt másodszer is felolvasatni.

Elnök ezt ellenzi.

Kubik szavazást kér.

Elnök konstatálja, hogy a ház határozatképes.

A ház ezután elutasítja Kubik javaslatát.

Elnök jelenti, hogy Sándor Pál öszszeférhetlenségi ügyében e hó 30-án délután tartják meg a tárgyalást.

A miniszterelnöki program.

Bakonyi Samu Apponyival polemizál és azt vitatja, hogy Apponyi nem tudta megoldani a helyzetet, csak megvilágította, de kunstot nem mutatott. Elfogadja Apponyinak azt a szemrehányását, a melyet önmagának tett, — hogy ugyanis már előbb kellett volna felszólalnia. Akkor talán nagyobb sikerrel szólalhatott volna fel, mint most. Csodálkozik, hogy Apponyi miért sietett Héderváry segítségére és miért nem állott fel Széll támogatására, holott az előbbi segítségével lépett a kormánypártba és adott meg a mód, hogy politikáját érvényesítse. Ezután a volt nemzeti pártnak katonai programjával foglalkozik és azt kérdezi, hogy a katonai nevelés kérdését megoldottnak tekintik-e? Hiszen a volt nemzeti párt programja legérdekesebb részének a magyar katonai nevelést tartották és tartják most is. Hol van azonban a magyar katonai nevelés? Ugy látszik a nemzeti párt nem tudja érvényesíteni programját a kormánypártban sem.

Nessi Pál: Nem is akarja, nem is gondol rá!

Ivánka Oszkár: No no!

Nessi Pál: Akkor már meg is valósult volna, ha komolyan akarnák.

Bakonyi: Elmondja, hogy a németül nem tudó önkénteseket vizsgára nem bocsátják. A második önkéntesi év dolgában is szemrehányást tesz Apponyinak, mert szó szerint most is sokan szolgálnak két önkéntesi évet.

Szól ezután a Gotterhaltéról, a melyet ki kell küszöbölni. (Helyeslés a szélbalon.) A nemzeti követelmények megadása nélkül nem remélhet a kormány kibontakozást.

Domahidy Elemér: Széll alatt már leszereltek volna!

Bakonyi: Ez nem áll! Mert nem személyek ellen harcolnak, hanem elve-kért.

Hivatkozik ezután Kossuth Lajosra. a ki az 1889-iki véderővita alatt irt le-velében azt mondotta: cudar az, a ki a

nemzet jogait feladja. (Helyeslés a szélbalon.)

Még mielőtt a mostan visszavont katonai javaslatokat beterjesztették volna megmondta az ellenzék előre, hogy nagy és komoly harcot fog indítani azok ellen. Mégis fentartották a katonai javaslatokat a melyeket feltétlenül szükségeseknek, a létszámemelést elkerülhetetlennek tartották. És a feltétlen szükséges javaslatokat most mégis inkább visszavonták, semhogy a nemzetnek megadják követeléseit és visszaadják jogait.

Lengyel Zoltán: Milyen lehet a tekintélye a császárnak a katonaság előtt! (Zaj.)

Bakonyi: A harcot folytatni fogja becsülettel és politikai lelkiismeretességgel.

Fülöp Béla: Szóbeszéd!

Bakonyi: Álljon fel Fülöp és beszéljen mélyebb tartalommal és nagyobb tanulmányok alapján. Folytatni fogja a harcot — úgy mond a szónok — és határozati javaslatot is nyújt be, a mely szerint a kormány gondoskodjék az 1868-iki királyi rendelet végrehajtásáról és intézkedéseiről 30 nap alatt tegyen jelentést. (Helyeslés a szélbalon.) Nem fogadja el a miniszterelnök programját.

Elnök az ülést felfüggeszti.

Szünet után.

Ugron Gábor: Ne felejtjük el, hogy a Héderváry kabinet bemutatásáról és programjáról van szó. Az új miniszterek úgy jelentek meg a régiék között, mint mikor a cirkuszban két betanított elefánt között jelenik meg a harmadik, a mely még nincs kitanítva. (Derűtség a szélbalon.)

Kristóffy: Szép hasonlat! Parlamentarió!

Ugron Gábor a miniszterelnök beszédeit homályosoknak, bizalmatlanságra jogosítottak tartja. Szól a felett csodálkozik, hogy a szabadelvűpárt bizalommal van a kormány iránt. Nekí a miniszterelnöknek multja elengedő arra, hogy bizalmatlansággal viseltessék iránta Horvátországi kormányzóságáról annyit tud, hogy a köz szabadságokat nem becsülte. Elítéli azt, hogy Horvátországban sajtócenzura van, mert ezzel csak még inkább meggyűlöltetik a magyart ott lenn Horvátországban.

Kubik: A horvát képviselők ezért hallgatnak itt.

Ugron: A népet meg kell tanítani a szabadságra. A magyar becsület megköveteli, hogy egyik országában épen olyan szabadság legyen, mint a másikkban.

Végül kijelenti, hogy az obstrukciót szükségesnek tartja, mert olyan a helyzetünk, hogy *kierőszakolás* nélkül soha se teljesítik a nemzeti követeléseinket. Ezért a harcot mindvégig folytatja.

Ezzel az ülés véget ért.

KÖZIGAZGATÁS.

A felekezeti iskolák segítése.

A város tanácsa tegnap délelőtt 9 órától déli fél 1 óráig Kovács József polgármester elnöklete alatt ülést tartott. Az ülés nagyobb részét folyó ügyek elintézése foglalta el.

Legkiemelkedőbb tárgy azonban a felekezeti iskolák segítésének ügye volt. Szóvá tettük már, hogy a belügy-miniszter az iskolák segélyére a közgyűlésben megszavazott összegből sürgős szükségletekre 117 ezer korona felhasználását iskolai célokra kivételesen engedte.

A miniszteri rendelkezést a szabadságon levő Körner Adolf városi tanácsos helyett a tegnapi ülésen Szabó Kálmán v. tanácsos adta elő.

Ennek alapján elrendelte a tanács, hogy az engedélyezett összegből az ev. ref. egyház javára eső rész terhére a pacsirta és Kossuth-utcai és 2 homokkerti ev. ref. iskolák építéséhez már a jövő hét folyamán sürgősen hozzá fogjanak.

Együttal utasítja a tanács a város mérnöki hivatalát, hogy az engedélyezett összegből most építendő róm. kath. iskolák részletes tervét és költségvetését 15 nap alatt terjessze be.

Végül a miniszter rendelkezéséhez és az ág. ev. egyház részére készpénzben 14,000 koronát utalnak ki, melyet az egyház szükséglete és belátása szerint használ fel iskolai céljaira. Természetes jogában áll a városnak a felhasználás módjának felülvizsgálása is.

A miniszter a sürgős segély kiutalása kapcsán azt is elrendelte, hogy az függő kölcsön útján szereztessék meg, míg a tervbe vett nagy kölcsön keretén belől ez is a többivel együtt convertálva lesz.

A tanács tegnapi ülésében azonban elhatározta, hogy épen azért, mert az iskolák segélyére szánt összeg is a tervbe vett nagy kölcsön keretébe van beillesztve addig is, míg a nagy kölcsön ügye teljes elintézését nem nyer, nem szívesen hajlandó a 117,000 korona miatt ez új függő kölcsönt tenni.

Utasítja tehát a tanács a főszámvevőt, — tegyen 8 nap alatt előterjesztést, 1 év tartamára — míg végre is nyélbe ütök talán a nagy kölcsön ügyét — honnan és hogyan volna a 117 ezer korona szükséglet, újabb függő kölcsön mellőzésével fedezhető.

Végül pedig, miután a miniszter föltétlenül megköveteli, hogyha bármi okból az iskolák egykor községi vagy állami iskolákká alakíttatnak át, az iskolai dotációk a város által visszavonhatók legyenek, kimondja a miniszter most azt is, hogy e 117 ezer korona sürgősen engedélyezett segély az általa a város és felekezetek között megkövetelt s erre vonatkozó jogviszony rendezéseig a most engedélyezett sürgős 117 ezer korona segélyt is csak ideiglenesen engedélyezetnek minősíti.

Természetes, hogy a tanács a miniszteri rendelkezés e fontos kívánata tárgyában is mielőbb tárgyalásokat fog kezdeni az egyes segélyezett felekezetekkel.

× **Árverés a városnál.** A város tegnap reggel 9 órakor Vecsey Imre v. főjegyző elnöke és Ábrahám László v. főügyész, Kondor Kálmán v. helyettes főszámvevő mint tagokból álló bizottságával árverést tartott volna, ha ugyanis árverelő jelentkezik. Az árverés tárgya egy apafi utcai házastelek végleges elidegenítése és a Simonfy utcai városi bérháznak jelenleg Antal Vince által bérelt bolt helyisége lett volna, miután árverelő nem jelentkeztek egyikre sem a bizottság újabb árverési határidő kifizetését fogja a tanácstól kérni.

H I R E K.

N a p l ó.

partizentum nyitva minden vasárnap és ünnep napon d. e. 9—12-ig.

A katolikus egyház gyásza.

A hercegprimás rendelete.

Vaszary Kolos hercegprimás körlevelet intézet egyházmegyéje papságához, melyben szomorú szavakkal tudatja XIII. Leó halálát. A körlevél első része szép és megható méltatása XIII. Leónak.

Egész jellemrajzot ad a nagy pápáról, méltatja uralkodásának nagy érdemeit, azután a következőképpen rendelkezik a gyászszertartásokról: Meghagyja, hogy a cirkuláre átvételét követő három napon délben és este félóráig harangozni kell. Az exequiák 9 napjának egyikén pedig valamennyi templomban délelőtt 9 órakor ünnepi rekviemet kell tartani, a melyre a polgári és katonai hatóságok, a testületek, notabilitások és a hívők meghívandók. Meghagyja továbbá, hogy a kilenc napi gyászidő alatt minden pap a szentmisében (még az énekben is) orációt vegyen a meghalt pápáért.

A körlevél második részében a hercegprimás a pápaválasztás szerencsés kimenetelére mondandó imákról rendelkezik. És pedig a következőképpen:

1. A pápa halálának 11-ik napján, azaz július 31-én minden templomban ünnepélyes votivmise mondassék a megválasztandó pápáért. 2. Minden pap a szentmisében vegyen kollektát pro eligendo summo Pontifice még az I. klasszis ünnepen is a megválasztásig. 3. Augustus 1-én, mikor a kardinálisok a választás aktusát megkezdik, az esztergomi székesegyházban ünnepélyes votivmise mondassék de Spiritu Sancto.

Ezenkívül ajánlja a hercegprimás, hogy az egyház szándékára rózsafüzért imádkozzanak a hívek. Szabad az oltári szentséget is kitenni s az imákat úgy végezni. S mindazok, kik az ilyen ájtosságokon résztvesznek s a rózsafüzért elmondják, 80 napi bucsut nyernek.

A körlevél a harmadik részben az pápa megválasztása után való teendőkről intézkedik. És pedig:

I. Mihelyt a pápaválasztás befejeztéről a hiteles tudósítás megérkezik, minden templomban meghuzandók a harangok. Este hét óra körül az összes harangokkal félóráig kell harangozni. 2. A következő napon a katedrális templomokban s a kollegiátákban ünnepélyes votivmise mondandó (januárius 18. in cathedra b. Petri). Mise után után a Te Deum énekeltessek s újból huzassanak meg az összes harangok. 3. A többi templomokban szintén lehet tartani hálaadó istentiszteleteket, akár azon napon, mint a katedrálisban, — akár a következő vasárnapon. — Csak hogy az ünnepélyes votivmise de St. Trinitata vagy de Magne Domine mondandó. Az ünnepélyes hálaadó istentiszteletre meg kell hívni a polgári és katonai hatóságokat, ugyancsak a katolikus egyesületeket, testületeket s a híveket. 4. A mise kánonjában pedig azontul az új pápa neve mondatik.

Végül a hercegprimás tudatja a klérussal, hogy a napokban elindul az örök-városba, hogy a szavazás nagyfontosságú aktusát gyakorolhassa s ezért kéri a papságnak buzgó imáját is.

* **Puky főispán Iglófüreden.** A szépség egyik legremekesebb fürdője, a gyönyörű fekvésű, kellemes Iglófürdő legújabb vendégjelentő h iradása szerint a fürdőbe e hónap 19 ig 310 fürdővendég érkezett. A kimutatás élén szerepel bizáki Puky Gyula főispán nevével és Elek Ilona húgával. Puky főispán családjával e hónap 15 én érkezett Igló-füredre s a Millennium nyaralóban lakik. Ugyanott tartózkodik még Debrecenből Hutiray Béla biztosítási felügyelő nevével.

* **Az új brigadéros.** Eckensberger Györgyről, a távozó Kaffka helyére ki nevezett új brigadérosról a Pécsi Napló a következőket írja: A király Eckensberger György huszárezredet, a pécsi 8. honvédhuszár ezred parancsnokát, ezredénél létszám felett való vezetése mellett, a debreceni 4. honvéd lovasdandár parancsnokságnak ideiglenes vezetésével megbizta. — A népszerű és közkedvel huszárezredes ezen előléptetése általános örömet keltett városunkban. Eckensberger György ezredes ama ritka katonák sorába tartozik, a kirkől nemesak úgy odavetve, üres szólamként és merő udvariasságból szokták megjegyezni, hogy a katonák és polgárok közötti jó egyetértésnek hiva, lelkes barátja. Ő mindenkor szíven viselte e jó egyetértés összhangját és ennek érdekében ő és kedves családja minden lehetőt elkövettek. Mint katonát keménynek és szigorúnak ismerik de minden tettere ráüti ezért melegen érző szívének bélyegét. Tisztikara, legénysége rajongó szeretettel övezte körül mindenkor és e szeretet járt nyomában a társadalmi életben is, hol ritka egyéniségét mindenki tisztelni, becsülni, szeretni akaratlan is megtanulta.

* **A pápaválasztás.** A hónap utolsó napján, pénteken este vonulnak be a pápaválasztó biborosok a konklavéba. A pápaválasztás rendjét, törvényeit már részletesen ismertettük. Körülbelül hatvan biboros fog részt venni a szavazásban. XIII. Leó pápa megválasztásakor 64 élő biboros volt s ezek közt 61 szavazott. A konklave 2 napig tartott. Az ő elődjét IX. Pius 1846-ban 62 élő biboros közül 50 választotta. Négy száz év alatt csak egyetlenegy pápát. XV. Gergelyt választották meg egy nap alatt. XVI. Gergely megválasztásakor 1831-ben a konklave már 62 napig tartott. De volt ennél még hosszabb konklave is. 1800-ban VII. Pius 34 biboros 104 napi tartamu konklaveban választotta meg. XIV. Kelemen konklaveja 1769 ben 106 napos volt, VI. Pius megválasztása pedig 1775-ben 131 napi konklave után történt.

* **Fényes esküvő** lesz holnap, szombaton d. e. 11 órakor a helybeli római kath. templomban. — Surger Bertalan nagyváradai takarékpénztári hivatalnok ugyanis ekkor vezeti oltárhoz bájos aráját Kursinszky Annuska kisasszonyt, Kursinszky László és néhai Incze Mária

szülők nagyműveltségű kedves leányát. Az ifjú párt, mint halljuk, maga dr. Wolafka Nándor v. püspök fogja esketni. Ismerőseik és nagyszámu rokonaik szerencsekívánatai kísérik őket utaikon.

* **A közös pénzügyminisztérium Budapestén.** Kállay Béni halálával ismét aktuálisá vált az a követelés, hogy a közös minisztériumnak valamelyikét Budapestén helyezték el. A közös ügyekben a törvény a két állam között a teljes paritást rendeli; de mily egyenlőség az, hogy az összes közösügyi intézmények Bécsben székelnék? Legalább egy közös minisztériumot Budapestre követelünk; legyen ez éppen a közös pénzügyminisztérium, amelynek vezetőjének amugy is megint magyar embernek kell lenni. Az osztrák sógorok ujabban a világot megtöltik jajveszékésükkel, hogy a magyarok így, meg úgy tulszárnyalják őket; látszik, mennyire van igazuk, hogy pl. a közös minisztériumokból nekünk egyse jutott. De jutni kell.

* **A szegény beteg gyermek fűrdőköltségei.** Minden újabb jelét látjuk olvasóink áldott jószívűségének, a kik adományokkal megemlékeznek a szerencsétlen kis sánta leánykáról, a 9 éves Szana Rózáról, hogy fűrdőre mehessen gyógyulni. Tegnap a szerencsétlen gyermek fűrdőköltségeihez hozzájárultak:

Zádor Lajosné	2 kor.
Kardos Lászlóné	2 kor.
Fazekas Sándor igazgató	3 kor.
Korábbi gyűjtésünk	46 k. 60 fill.

Osszesen: 53 k. 60 fill.

Kérjük mindazokat, a kik még megakarnak emlékezni a kis nyomorékról, küldjék be kegyes adományukat azonnal, hogy a szegény kis beteg gyermek legkésőbb a jövőhét első napjain igénybe vehesse a gyógyító fűrdőt.

* **Utazás Szent-István napján.** A m. kir. államvasutak igazgatóságától vett értesítés szerint a magy. kir. államvasutak valamint a Kassa-oderbergi vasut magyar vonalainak összes állomásairól — az üzemiállomások és a szomszédos forgalomnak kizárásával — mind a három kocsiosztályra nézve úgy a gyors mint a személyvonatokon Budapestre mintegy 30 százalékkal mérsékelt áru meneteli jegyek adnak ki. Ezeket a menetérti jegyeket augusztus 16—20 napjain az utóbbi napon azonban csak a reggeli órákban — valamennyi személyszállító vonathoz (expresszvonatok kivételével) fogják kiadni. A menetérti jegyek öt napig érvényesek, oly módon, hogy a kiadás napját első napnak számítva a visszautazást legkésőbb az 5-ik nap éjféli előtt meg kell kezdeni, megjegyezvén azonban hogy a visszautazás legkorábban csak augusztus 20-án délután történhetik, korábbi visszautazás esetén a jegyek érvénytelenek. Utazásnak sem menet sem jövevény nincsen helye. Gyermekre külön kedvezmény nincsen.

* **Tüntető katonazenekar.** Hogy a katonazenekarok a Kossuth-nótát is játszóak, ebben mi mai emberek nem igen bizakodhatunk. A Kossuth-nóta tüntetés. A magyar embernek pedig katonazenekar kísérettel nem szabad tüntetni. Hát

a magyar nem is vágyik erre. Sokkal szebb nekünk ez a Kossuth-nóta, ha ezt nem katonabanda játsza. Hogy a „Gottelhalé” hivatalosan kell játszani a katonai zenekaroknak, ez ugyan még sok kellemetlenségre fog okot adni. De hogy a horvátok tüntető kedvének szolgálataiba szegődjék egy katonai-zenekar, ez oly sérelem, amely megtorlás nélkül nem maradhat. Valóságos politikai demonstrációt segített elő mint értesülünk Susákon a fiúmai 79. gyalogezred zenekara. — Fiuméből írják ugyanis a következőket: A mi Susákon és szomszédos községekben a horvátok tüntettek, addig katonák kellő energiával a nyugalom és rend fölött örködték. A mióta azonban a statáriumot a Fiumarán tül részben megszüntették, katonák — hogy politikai stilszerűséggel éljünk — lemondtak a passzív rezisztenciáról és az aktív tőrre léptek. A statárium megszüntetése óta ugyanis a katonazenekar vasárnaponként a Susáki Continental-szállóban muzsikál. Ennek a jó susákiak, a kik felszabadultak a statárium feszélyező rendszabályai alól, persze örülnek. Örömiük pedig nem azért olyan nagy, mert a katonabanda csinadrattáját hallgathatják, hanem mert a jó közös trombitások igazában nekik muzsikálnak. — Olyan nótákat fujnak ugyanis nekik, amelyek minden horvátnak kedvesek és a melyeknek hallatára zsvívózni és a horvát eszme mellett zajosan tüntetni lehet. — Erre pedig katonák elég jó alkalmat adnak azzal, hogy a kedélyeket feltűző horvát nótákat játszanak. Mult vasárnap volt az első katonahangverseny Susákon. Ezuttal a halgatóság zajos tüntetésére hatszor játszotta el a Lepa nasa domovina (A mi szép hazánk) kezdetű dalt. Most vasárnap a lelkes publikum ugyancsak hatszor ismételtette meg ezt a nótát, miközben gyalázó kitejezéseket használtak a horvátok a magyarokkal és a magyar állam eszméivel szemben. Ehez a gyalázáshoz huzta a tust a rezsebanda. Hogy az ily katonai asszisztálás milyen hangulatot szül a tüntetéseket folytatásához a horvátoknál, azt felesleges talán magyaráznunk. Reméljük, hogy illetékes helyen a kellő értéke szerint fogják elbírálni a katonazenekar ténykedését és hogy többé nem adnak alkalmat egyetlen katonai zenekarnak sem, hogy ilyesmikben része lehessen.

* **A hármas szám XIII. Leó életében.** XIII. Leó pápa halálával azok, akik a számjeleknek mindenféle értelmet tulajdonítanak, kisütötték, hogy az elhunyt pápa életében különösen a 3-as szám játszott nagy szerepet. Leó pápa ugyanis március 3-án született, 1853-ban lett bíborossá, elődjének halálát követő 13-ik napon választották meg pápává, a pápai trónon 6 volt a 263-ik, XIII-ik Leó nevet vette föl, az 1903-ik év 3-ik hónapjában töltötte be 93-ik életévét s 1903-ban halt meg Kor tekintetében 3-ik helyen volt a nagy kort ért pápák között.

* **Ejfel után.** Éjféli után, az éj esendjében, kedvesítő bor mellett szinte természetes, hogy a lélek és pajzanság szabadabb szárnya kap. Különösen pedig akkor, ha az ember háta mögött még ráadásul Rác Károly huzza a Bikában a koserves és vidáman csapongó nótákat. Az elmúlt éjjel is vidám hadfiak társasága mulatott együtt néhány bájos leány társaságában illő s a társasághoz méltó diszkrétóval.

A társaság valamennyi hölgye szép és kedves volt, de hát főleg egyike tetszett nagyon egy nyalka barna bajszu hadnagynak. Legalább úgy látszott, minden figyelme, szava és szeme szípkézása azt mutatta.

Egyszer aztán, mikor Károly andalító

csendben a legbusabb nótáját huzza, a hadnagynak nagyot sóhajt, aztán rá néz a bájos barna szépségre s önkénytelenül, de hogy még a szomszéd asztal is meghallotta, így szól:

— Jaj de szomorú is az én szívem!

Mire a pajzán szépség csintalanul és mosolyogva nyomban vissza vág rá szintén elég hangosan.

— Á fejem meg, beh nehéz! Ugy-e?...

* **Az újjászervezett szociálisták gyűlése.** A debreceni újjászervezett szociáldemokrata párt kebelében alakult, kis gazdák és földmunkások egylete vasárnap délelőtt 10 órakor a tizenháromváros 6. számú ház udvarán nyilvános gyűlést tart, a mely gyűlésre Budapestről várnak szónokot a szociálisták. Ez uton is felkéri a tizenegyes bizottság a kisgazdákat, a földmunkásokat és a párt híveit a tömeges megjelenésre.

* **A vesepecsenyés házimester.** A köz-kórházba tegnap délelőtt egy ember állított be és arcán mély fájdalom kifejezésével, betegségről kezdett panaszkodni.

— Hogy hívják? — tudakolta a gondnok.

— Kapullák Sándor házimester vagyok.

— Mi baja?

— Megütöttem a vesepecsenyémét.

Kiderült aztán, hogy a szegény Kapullák az udvarukon vizet szivattyuzott, miközben leaset a létráról és az oldalán súlyosan megsérült. Most a kórházban ápolják.

* **Meddig áll az Eiffel-torony?** A tornyok se élnek örökké, valamikor a leghatalmasabb torony is összeomlik. A velencei kampanile kiállt ezer esztendő, de aztán egyszer csak porrá lett. Az Eiffel-torony nem épült ezer esztendőre, a koncesszió szerint, a melyet a francia kormány 1889-ben adott, az acélóriás husz esztendeig, tehát 1909-ig állhat a helyén; de máris úgy találják hogy 1909-ben még nagyon is kora volna elpusztulnia. Máris mozgalom indult meg, hogy a koncessziót legalább tíz esztendővel, 1919-ig hosszabbítsák meg. A kívánság bizonyára eredményes lesz, mert a torony időelötti lebontását semmiféle érdek nem kívánja. Összeomlásától ez idő szerint meg éppenséggel nem kell tartani. A tornyot nemrégiben ismételtén megvizsgálták, a vizsgálatok eredménye az, hogy az Eiffel-torony még kétszáz esztendeig is biztosan áll a talpán. Volt egy különvélemény is, a mely már csak ötven esztendőt jósol Eiffel nagy alkotásának, de tíz esztendőre ez is elég garancia.

* **A finácok kutyája.** A kíváncsi gyerekek érdeklődése és rendőri asszisztencia mellett vigan folyt minap délután a kutyafogdosás a Kossuth-utcán. A színház környékén aztán sikerült egy buta pofájú vizslakölyköt elesipni a közgyűlöletnek örvendő hurkos legénynek. A körüllevő házakból élénk figyelemmel nézték a nem éppen gyönyörű közbiztonsági tevékenységet s nemsokára egy szakácsné szaladt a kocsihoz, kiváltani a foglyul esett vizslakölyköt.

Két jóképű polgár is nézte a jelenetet. Megszóla az egyik:

— Nézze mán komám, még tán a direktor itthon maradt kutyáját fogta el az a girhes cigány, hogy a ménkü cifrázza ki a képit!

Nem a! — böki ki a másikat. — A finácok kutyája az komám!

Ez a körülmény persze nagyot változtat a dolgon. Meg szóla esöndesen az első magyar.

— Akkor hát jól tette!

* **Halál helyett a börtönbe.** A tegnapi számunkban e cím alatt számoltunk be Hegyessy József szeghalmi lakos elfogatásáról, ki dr. Adler Samu ügyvédől 170 korona sikkasztása után elszökött. Megemlítettük, hogy a bűnös ifjunál levelet is találtak, melyben öngyilkosságról beszél. A rendőrség elővigyázatból

egy csavargót zárt mellé, nehogy az ifjú magában kárt tegyen. Később bebizonyult, hogy az elővigyázat nem volt hiábavaló. Ugyanis éjjel óriási ordítás hallatszott Hegyessy cellájából. Mikor kinyitották, a csavargó elmondta, hogy Hegyessy fojtogatta önmagát. Erre még egy csavargót zártak a cellába és a két legény felváltva örködött a bűnös utra tévelyedett ifjú felett. Az ifjút különben tegnap felügyelet alatt elszállították Szeghalomra.

* **Halálozások.** Tegnap az anyakönyvi hivatalban két halálesetet jelentettek be: Kende Lajos ág. ev. 51 éves és Bökönyi Sándor ev. ref. 10 hónapos.

* **Köszönetnyilvánítás.** Harminc éves művészi emlékünnepe alkalmából a kegyes debreceni közönség, valamint a sajtó és szeretett kartársaim, társulatom tagjai oly kiüntetésben részesítettek, hogy e megtisztelő jószágukért hálás szívvel mondok köszönetet. Egyben kötelességem e felejthetetlen szép ünnep hatása alatt kijelenteni, hogy főtörekvésem lesz, hogy a szíves jóindulatot a jövőben is mindenkor megérdemljem. Kiváló tisztelettel Angelotti Vilmos igazgató.

* **A légy és a panaszos.** A járásbíró előtt nagy tisztességtudással megáll egy rezseképű magyar. Csak úgy nyáriasan van öltözködve s izmos lábszárait megfeszítve, neki kezd a mondókájának. — Szörnyű a panasza. Valami komája azt mondta, hogy ő lacibetyár.

No de hát ezt nem lehet csak úgy kutyafutásban elmondani. Olyan ez, mint az ugrás, svungot kell hozzá venni. Vesz is a magyar s nagy lélekzetvétel után elkezdí Adámnál Évánál.

Az irtózatosságot által agyoncsigázott bíró idegesen hallgatja a végtelen mondókát. A jegyző vig meg szomorú disznókat rajzol egy papírosra.

Most jön a bonyodalom.

Egy impertinens légy rászáll a magyar bronzszínű lábszárára, nagyott csip rajta. Az meg felemeli a másik lábát s bütykös lábujjával megvakarja a fájó helyet.

Ujabb légy — ujabb vakarózás.

Megint egy légy.

Egyszer csak a bíró kijön amugy sem normális sodrából s rákiált a panaszosra:

— Hallja, ne vakarózzék itt örökösen!

A magyar elpirul, belezavarodik, miközben egy ujabb szárnyas repül a lábára, önkéntelenül megemeli a másik lábát, mire megint ráriad a bíró.

— Mondtam, hogy ne vakarózzék!

A magyarnak kínos rángás vonul végig az arcán, egyszer csak elsóhajtja magát:

— Akkor inkább visszavonom a panaszt.

Gyorsan kihatól az irodából s az előszobában gyönyörrel vakarja megkínzott lábszárait.

* **Köszönetnyilvánítás.** Fogadják mind azon jó barátok, ismerősök, kik forrón szeretett Erzsikénk temetésén megjelenésükkel vigasztalást nyújtottak e váratlan nagy csapás elviseléséhez, leghálásabb köszönetünket. — Ugy szintén igaz köszönetünket fejezzük ki a mélyen tisztelt „Munkás dalegylet“ nek, amely a gyászünnepély alkalmával megható énekekkel enyhítette fájdalmunkat. Debrecen, 1903. július 23. Raics Lajos és családja.

* **Angelotti Mulató.** Az Arany Bika nyári színpadán Angelotti Vilmos valóban jó izléssel, változatos műsorral, állandóan vonzó előadásokkal elégti ki a közönség fokozott igényeit. Egymást érik

az új meg új meglepetések, csaknem hetenkint új új jobbnál jobb tagok érkeznek, a kik mutatványaikkal, művészi előadásaikkal elragadják, bámulatba ejtik a nézőt. Nagyon érthető így az Angelotti mulató kedveltsége s valóban érdemes is Angelotti remek műsora arra, hogy minden este óriási közönség élvezze.

* **Narten György mutatványai.** Minden este nagy közönség látogatja a Szénavásártéren a bioscopot és a villamossal hajtott körhintát. Narten, a bioscóp tulajdonosa, mindent elkövet, hogy a közönség tetszését megnyerje. A csinosan berendezett sátorban, melyet villámos lámpák világítanak, kényelmes ülőhelyekről nézi a közönség az érdekes, mulattató mozgéképeket, melyek tiz négyzetméter területű kifeszített fehér vásznan láthatók. A tulajdonos minden harmadik este új műsorral kedveskedik a nézőközönségnek, mely minden este zsufolásig megtölti a terjedelmes sátor.

Az Arany Bika kávéházában ma este Magyar Testvérek zenekara játszik.

A pápa halála.

Bécs, jul. 23. A Szent István templomban ma délelőtt ünnepi rekviem volt XIII. Leo pápáért. A rekviemen nagyszámú előkelő közönség volt jelen, köztük: Mária Terézia, Mária Annaverita főhercegnők, Lipót Szalvátor főherceg, továbbá az osztrák kormány tagjai, a diplomáciai kar és számosan az előkelő világ köréből.

Róma, jul. 23. A Szent Péter templomban tegnap este tartott gyászünnep *Oreglia bíboros oly rosszul lett, hogy kénytelen volt hazahajtatni.*

Ischl, jul. 23. Ma délelőtt 10 órakor a helybeli plébánia templomban gyászmisét mondott Mayer püspök. A gyászünnepen jelen voltak: Ő felsége, Mária Valéria főhercegnő, Ferenc Szalvátor főherceg, továbbá Lipót és Konrád bajor hercegek. A templomban megjelent előkelőségek közt volt Báró Fejérváry Géza volt honvéd miniszter is.

Róma, jul. 23. Ravatalon fekszik XIII. Leo a Szent Péter székesegyházában. A ravatalra helyezés nagy pompával ment végbe tegnap este. A menet a svájci őrség nyitotta meg és kísérte két oldalról. Majd a testőrség következett vörös egyenruhában égő gyertyákkal. Ezután a székfordók következtek a pápa holttestét vivő díszravatallal, körülvéve a nemes testőrségtől és a pápai csapatok tisztjeitől. Oldalt papok mentek égő gyertyákkal. Majd közvetlenül a Pecci család tagjai mentek, kiket a pápai háznagy a kamarásmester, a titkos kamarások, a szentszék járulnoki, a pápaválasztó gyűlés főnöke és diplomáciai kar díszruhában követtek. Egy kis pápai csendőr és svájci testőrsapat zárta be a menetet. Végül a pápa szolgaszemélyzete és a pápai paloták személyzete következett. A Szent Péter téren a szertartás közben nagy néptömeg gyűlt össze. Ma este helyezték el XIII. Leo pápa szívét magánfoglaló hamvvedret Szent Vince templomában. Az edényt a főoltártól jobbra állították fel.

Róma, jul. 23. Már kora reggel óta óriási néptömeg hullámzik a Szent Péter tér felé és várja a székesegyház vasrácsainak felnyitását. A rendőri hatóság különös intézkedéseket tett a rend fenntartására és a székesegyházba való beemenetelre nézve, hogy megakadályozza a népnek életveszélyes tolongását a rácsozat felé. A téren és a székesegyház lépcsőzete körül lévő katonai sorfal kellő módon elosztja a tömeget és megfelelő távolságra tartja a templomkapuktól. Az idő pompás, nagy a hőség.

Róma, jul. 23. Reggeli 1, 2 és 6 órakor megkondulnak a harangok. 6 órakor nyitják meg a székesegyház kapuit. — Kellő intézkedések történnén, a közönség beboacsátása jól ment. A székesegyház belsejében számos polgári rendőr és csendőr ügyel a rend fenntartására. A látogatókat a jobb oldali hajóba boacsátják kik aztán elvonulnak az oltáriszentség kápolnájának rácsozata előtt, — mely mögött a pápa holtteste van kiterítve és innen megállás nélkül jutnak a jobb-oldali hajóba a Gergely kápolnához, honnan áthaladván a főhajón a jobb oldalkapun hagyják el a templomot. A közönség számát, mely reggel 6-tól 8 óráig átvonult az egyházon 25,000-re becsülik.

Budapest, jul. 23. Vaszary Kolos hercegprimás a fővárosba érkezett. Balaton-Füredtől idáig a rövid ut is annyira kimerítette a hercegprimást, hogy holnap nem indulhat el Rómába. Valószínű, hogy csak vasárnap kél utra a pápaválasztásra.

TÁVIRATOK.

Kállay utóda.

Budapest, jul. 23. Kállay Béni utódjával a közös pénzügyminiszteri székben Burián István báró athéni követ van kiszemelve. Burián báró most Ischlben van és ma részt vett az udvari ebéden.

Wölfling Lipót házassága.

Genf, jul. 23. A főherceg és színésznő ismert regénye házassággal végződik. Itt ma kihirdették Wölfling Lipót házasságát Adamovics Vilmával.

Földcsuszamlás Nagyváradon.

Nagyvárad, jul. 23. A régi vársáncnál, a Kolozsvári-utcában három ház belső része földcsuszamlás folytán összeomlott, a házak többi része megrepedezett. A lakókat kiköltöztették, a házak egészen alá vannak aknázva.

Terényi Irma fogsága.

London, jul. 23. Az ujjában sokat emlegetett s kalandjairól és bűnös cselekedeteiről nevezetes Terényi Irma ma kiszabadult londoni fogságából, ahonnan Budapestre szállítják.

Gabona tőzsde.

Budapest, július 23. Buzakinál mérsékelt vételkedv gyöngé. Nyugodt irányzat mellett 18,000 métermázsa került forgalomba 5, közben 7 és fél fillérrel olcsóbb áron. Egyébb gabonanevek hágyadtak, rozs 5 fillérrel olcsóbb idő szép.

Buza októberre	7.17—18
„ novembere	0.00—00
Rozs október	6.17—18

Regénycsarnok.

A tejtetvér.

Első rész.

(Folytatás.)

Az egész ut egy órajárás és Savinien már előre elképzelve, mint fog ő váratlanul betoppanni a konyhába, a hol az ebéd a tűzhelyen rotyog, mialatt Vitaline asztalt teríteni segít az anyjának. Elénk képzelete folyton elébe varázsolta a megérkezés okozta örömteli meglepetés jelenetét. Ez a gondolat valóságos rögeszméjévé vált, mely éjjel-nappal üldözte.

Egy csütörtöki reggelen Joél és Germain jókor reggel kimentek az erdőbe és Savinien, midőn reggelihez lejött az ebédlőbe, üresnek találta az egész földszintet. A szakácsné lenn volt a veteményes kertben, a szobaleány pedig fenn volt az emeleten, hogy gyengélkedő asszonyát ápolja. A főbejárat kapuja tárva-nyitva állott és Saviniennek megszűröl szemébe ötlött a tó tükrének csilámlása. Ez a verőfényes táj még ellenállhatatlanabban növelte rögeszméjét. Hirtelen elhatározta, hogy felhasználja a cselédek távollétét és megvalósítja abbéli tervét, hogy Bellefontaineba visszatér.

Egy szempillantás elég volt arra, hogy kiossonjon a konyhába, fölemelje az elemóziás szekrény fedőjét, zsebre vágjon egy karéj kenyeret és türgén, mint a gyík, kinn teremjen az országuton. Ott aztán sebes léptekkel indul az erdő felé.

Egy órával később lihegve, verejtékes arccal és porlepte cipővel rontott be a kis kertbe, mely a falusi házikót az erdőtől elválasztotta. Először szótlanul lábujjhegyen állva felágaskodott, hogy az ablakon át megnézze, mi történik kinn a konyhán. Nem volt benn senki más, mint Vitaline, a ki a tűzhely előtt egy számolyon kuporogva egy burgonyával színültig teli lábasnak a forrására felügyelt.

Ugyanebben a pillanatban hátrafordult, és megpillantva a bekandikáló fejét annyira megijedt, hogy még a főzőkanalat is kiejtette kezéből.

— Szent atyám Istenem, Savinien!

(Folyt. köv.)

Horváth András

szoba- és templom-festő.
Debrecen, Piac-utca 21. sz. alatt.
(A Tisza-palota átellenében.)

Elvállal mindenféle szobafestéseket, tapetirozásokat, templomok festését, oltárok és szószékek aranyozását művészies kivitelben.

Csáthy Ferenc

— könyv-papír és zeneműkereskedő, —
Debrecen II. Egyháztér 2. sz. a nagy-templomnál, ajánlja a t. szülék és nemes tanuló ifjuság szives figyelmébe a nagy szünidőre

10000 kötetből álló

magyar és német kölesönkönyvtárát.
Bővebb felvilágosítást nyújt a kölesönkönyvtárjegyzék.

Magy. kir. államvasutak Budapest-balparti
üzletvezetőség.

24005. szám.

I. d.

Pályázati hirdetmény.

A vonalainkon az 1904 évben illetve a következő 1905 és 1906 évben szükségrendű különféle pályafentartási fák szállítását biztosítani óhajtván azok szállítására nyilvános pályázatot hirdetünk.

Az ajánlatok folyó évi augusztus hó 19 ig, az üzletvezetőségünkönél (VI. Teréz körut 62. I. emelet 5) a bánatpénz pedig ugyanott a gyűjtőpénztárnál, folyó évi augusztus hó 18-áig teendő le.

A részletes pályázati feltételek, nem különben a megközelítőleg szükséges mennyiségről szerkesztett jegyzékek és ajánlati űrlapok az üzletvezetőség általános osztályában (Teréz körut 62. I. em. 8.) valamint az összes kereskedelmi és iparkamaránál, megtekinthetők s ugyanott megszerezhetők.

Budapest 1903 évi július hóban,
Az üzletvezetőség.

(Utánnomás nem díjazatik.)

Magy. kir. államvasutak.

109776 903 szám.

HIRDETMÉNY.

vasutépítő munkák vállalatra bocsátása iránt.

Az ungvölgyi vasut Nagy-Berezna végállomásától a magyar-gácsországi határszélig tervezett, mintegy 560 kilométer hosszú, az alulírott igazgatóság vezetése alatt kiépítendő állami vasutvonalnak Nagy-Bereznától Sztavna állomás végéig (8+80 szelvénytől 294+0 szelvényig) terjedő kerekszámban 285 kilométer hosszú pályarészen végrehajtandó, alább megnevezett munkákra és teljesítményekre nyilvános versenytárgyalást hirdetünk.

A kiadásra kerülő munkák és teljesítmények a következők:

A összes föld- és sziklamunkák, a vízmentesítő és csuszások ellen biztosító munkák; az ültetvények, burkolatok, fonások és védőművek, a támasztó és béléstalak és utépítmények összes munkái; továbbá a hidak és mindenemű átérésztők alapozási és falazási munkái, a műtárgyak vasszerkezeteire helyezendő faalkotórészek a 20 méter nyílásig terjedő pályaműtárgyak és bármily nyílású egyéb műtárgyak faszervezetei; a felépítményi anyagoknak Nagy-Berezna állomásról a felhasználási helyekre való elszállítása, a felépítmények lerakása és kavicsolása, az épületek, továbbá a vízbeszerzésre szükséges építési létesítmények végre a pálya elzárói s beosztás előállításai.

Az ajánlatok alapjául szolgáló terveket és iratokat, a vonal mentén végzett talajkutatók összeállítását, valamint a munkák végrehajtására vonatkozó feltételeket, továbbá a szerződés-tervezetet az ajánlati mintát és pályázati feltételeket a magy. kir. államvasutak igazgatósága építési szakosztályában (Budapest, VI. Teréz körut 56 szám. I. emelet) valamint az építő felügyelőségénél Sztavnán lehet megtekinteni.

Az ajánlatok benyújtásához megkívánt ajánlati mintát, a pályázati feltételeket, a szerződés tervezetet, a kitöltetlen árjegyzéket és költségcsámítást az igazgatóság központi tervtárában (VI. Teréz körut 56. szám földszint) lehet megvenni.

Az ajánlatok csak a felsorolt összes

munkákra és teljesítményekre együttesen tehetőek és ajánlatokat legkésőbb 1903. évi augusztus hó 27-ik napjának déli 12 óráig kell a magy. kir. államvasutak igazgatóságának építési és pályafentartási főosztályánál (VI. Teréz körut 56 szám II. emelet) benyújtani.

Az ajánlat benyújtását megelőző napon azaz 1903 évi augusztus hó 26 ik napjának déli 12 órájáig a magy. kir. államvasutak központi főpénztáránál (VI. Andrassy ut 75 szám földszint) 100,000 kor., szóval: Egyszázezer korona bánatpénzt kell letenni.

Budapest, 1903 évi július hó 14-én.

A m. k. államvasutak igazgatósága.

A vadászati idény alkalmából ajánljuk:

● ● fegyver, töltény ● ●

s mindennemű

vadászati cikk

dus választékát a t. vadász
o urak szives figyelmébe. o

Szent-Királyi Tivadar utódai

BORSÓS és LATZKÓ.

Debrecen, városház épület.

Kitünő minőségű

pirszén (koks)

fűtésre és műhelyek számára, továbbá

k á t r á n y.

épületfák, zsindey és deszkatetők,
szőlőkarók bevonására.

olcsó áron kapható

Debrecen sz. kir. város

légszeszgyárában.

357 szám.

Az ISTVÁN gőzmalom-társula

ÖRLEMÉNYENEK

ÁRJEJYZÉKE

Az 1887. április hó 18-án Budapesten tartott általános malomgyűlésen megállapított és 1887. jun. 1-én életbe lépett eladási fizetési és szállítási módokatokra vonatkozó egyezmények szerint.

Itt helyben kötelezettség nélkül.

Készpénzfizetés mellett, zsákkal együtt.	Sz	100 kiló		Zsákonként á 85 kilogram.	
		K. f.	K. f.	K. f.	K. f.
Asztali dara nagyszemű	A	25 40	21 59		
" aprószemű	B	24 60	20 91		
Királyliszt	0	24 60	20 91		
Lángliszt kivonat	1.	23 80	20 23		
Elsőrendű zsemlyeliszt	2	23 —	19 55		
Zsemlyeliszt	3	22 —	18 70		
Elsőrendű kenyérliszt	4.	21 40	18 19		
Közép kenyérliszt	5.	20 40	17 34		
Kenyérliszt	6.	19 80	16 83		
Barna kenyérliszt					
szákonként á 70 kilgr.	7.	18 60	13 02		
" " " "	7 ¹	16 —	11 20		
" " " "	8a	12 40	8 63		
Takarmányliszt	"	8 10 60	7 42		
Finom korpó	" 50	11. 8 20	4 10		
Durva korpó	" "	12. 7 80	3 90		

Debrecen, 1903 július 24.

BIOSKOP

ÓRIÁSI KINEMATOGRAF.

Debreczen — Vásártér.

A nagyhőség miatt mindennap
7 órakor kezdődik a műsor!

Mai műsor:

1. Bűvész barlang,
2. Pajkos gyerekek,
3. Ágyt ll háboru,
4. Pokoli tánc,
5. Az ökrök usztatása,
6. Világhírű bűvész (szinezett),
7. Majom emberek,
8. Ó Felsége találkozás a szíáni trónörökösse,
9. A falragasztás tilos,
10. A rezervista sorsa,
11. A csökönyös számár,
12. A habléány,
13. Az elveszett fiu, egyenlő a biblia mesével, 6 képben 200 méter hosszú.

A n. é. közönség szives pártfo-
gását kéri:

Narten György.

Egy jó régi házi szer,

a melynek egy családban sem szabad hiányozni, ez az általánosan ismeretes

Hesz Ernő-féle Eucalyptus,

tiszta, 12 év óta Ausztraliából szállított termék. Németországba és Osztrák-Magyarországban törvényesen védve. Egy üveg ára 1 kor. 50 fill., mely soká tart, mindenki megszerezheti egészségének vissza állítására s más betegségre elkerülése végett.

Több mint 1500 hála köszönet

érkezett be taglörés, hát-, mell-, nyak fájdalmak, zsába, nehézlégzés, nátha, fejfájás, belső nemes testrészek fájdalmai, régi sebek, bőrbetegségekről.

Senki el ne mulassza, a fontos könyvet, melyben az Eucalyptus-ké szülekéek leírva vannak, valamint azoknak hatása a fenntemlitett betegségeknél, magának megrendelni. A szenvedők érdekében a könyvet minden kinek ingyen megküldöm, ebben egész serege van az elismeréseknek a meggyógyultak részéről.

Klingenthal (Szászországban).

Hesz Ernő

Eucalyptus-szállító.

— Vigyázzunk a védjegyre. —

Kapható: Rothschnek V. Emil, Mihalovits István, Tóth Béla, Szilez Ferenc gyógyszerészeknél Debreczenben.

MIHALOVITS J.

gyógyszertára s gyógyszerészeti műlaboratoriuma a „Kigyó“-hoz
Debreczenben, főtér 31. szám.

Ajánlja a következő, közkedveltségnek örvendő készítményeit:

Harmat-crème

arc szépítő s bőr ápoló kenőcsét, mely teljesen ártalmatlan, nem zsiroz, tehát nappal is használható s az arcnak üdeséget, finomságot s hamvasságot kölcsönöz. Az arcot tisztítja s fehériti. Kiváló eredménnyel használható arcvörösség, májfolt, sörny, szeplő s egyéb bőrtisztítatlanságnál.

— 1 tégely Harmat-crème ára 1 korona. —

A kréméhez használandó poudert, a

Harmat-arcpor,

mely az arcnak üde, ifju színt kölcsönöz; három féle színben kapható u. m.: fehér, rózsás s crème színben. Kitűnő illata, teljesen ártalmatlan volta s finomsága által vetekedik minden más készítménnyel. — Jól tapad és igen jól fed.

Próbadozoz ára 50 fillér. Nagyobb dobozó
1 és 2 korona.

A Mollitergin

a legkiválóbb arc s különösen kéz-bőr-ápoló felyadék, mely a bőrnek selyemszerű lágyaságot, bársonyszerű finomságot kölcsönöz. Fehériti az arc- s kéz-bőrt. Teljesen ártalmatlan. Nem zsiroz s nem piszkítja a ruhát. Hatása bámulatos és rögtöni! Napégette vagy szélkifujta kezeket vagy arcbőrt a legrövidebb idő alatt üdévé, finommá tesz. Megbarnult kezeket, eldurvult kéz-bőrt fehérré, puhává változtat.

Egy üveg Mollitergin ára 1 korona.

Nagy raktár bel- és külföldi gyógyszerkülönlegességekből.

Mihalovits J. gyógyszertára a „Kigyó“-hoz Debreczenben.

Dr. Borsos-féle Növényi Hajszesz.

Meggátolja a hajkihullást, a fejbőr megkorpásodását, a hajvégek megtörését s megóvja a fejbőr-betegségektől. Illata kellemes. Hatása biztos. Használata egyszerű. Nem zsiroz, nem piszkítja a fehéreneműt. Teljesen ártalmatlan. Elősegíti a hajnövést!

— 1 üveg hajszesz ára 1 vagy 2 korona. —

Dr. Borsos-féle Növényi Hajkenőcs

Azok részére, kik a folyadékot nem kedvelik s inkább a kenőcsnek barátai, készül ugyanolyan ható anyagból s ugyanolyan kiváló hatású hajkenőcs is, mint a Borsos-féle hajszesz. Ezen hajkenőcs is teljesen ártalmatlan. Hatása gyors, biztos!

— 1 tégely Hajkenőcs ára 1 korona. —

A Mihalovits-féle

Iztelen Csukamájolaj

teljesen iztelen s szagtalan készítmény, mely undorít nem okoz s evégből a gyermekek azt szivesen szedik.

A Mihalovits-féle

China-bor.

China-vas-bor.

Condurangó-bor.

Pepsin-bor.

1 üveg ára

1 kor. 60 fill.

Szomorodni borból kiváló gonddal készült gyógyborok, melyek gyógyérték tekintetében versenyeznek minden e nemű készítménnyel.

Debreczen, nyomtatott László József könyvnyomdájában.